

Bèrgs in de klas!

Als meester Gielen zestig jaar geleden had gehoord van dit initiatief, dan had hij Dick en Riny Boeijen beiden een draai om de oren gegeven. Want waar de hoofdonderwijzer van de St. Aloysiuschool in Bergem toenertijd had besloten het dialect van de lagere school te verbannen, hebben beide mannen nu een lespakket ontwikkeld om dit cultuurgoed op de basisscholen in Bergem juist onder de aandacht te brengen: *Bèrgs in de klas!*

Dick Boeijen liep al langer rond met het plan 'iets met dialect op de basisscholen te doen'. 'Het dialect is aan het vervagen en dreigt langzaam te verdwijnen. Dat is jammer. Het is een belangrijk stuk cultuurgoed, waar de jongere generaties op zijn minst van moeten weten waar het vandaan komt en welke rol het heeft gespeeld in de ontwikkeling van het Nederlandse,' zegt onderspreken nog dialect, ook tegen de kleinkinderen. 'En ik krijg van ons pap vaak op m'n donder,' lacht Boeijen, 'want hij vindt dat ik maar bar slecht Bèrgs spreek.'

Dick deelde zijn idee met Riny Boeijen (een familie) om iemand aan boord te hebben die in 't Bèrgs schrift, praat en denkt. Riny zag meteen mogelijkheden, aangezien uit verschillende universitaire onderzoeken is gebleken dat meretaligheid – en daar horen ook de dialecten bij – een positieve invloed heeft op het algemene taalgevoel en de taalontwikkeling van kinderen. Bovendien lag er al een lespakket van oud naor jong: Achterhoeks, ontwikkeld door de Scholierenacademie van de Rijksuniversiteit Groningen en bestemd voor basisscholen. Dit lespakket heeft model gestaan, aangevuld met informatie uit het boek *Op geit gevaul* (vormleer van de Meierijse dialecten) van dialectschrijver en -docent Cor Swanenberg en professor Jos Swanenberg, hoogleraar Diversiteit in Taal en Cultuur aan de Universiteit van Tilburg.

Kampioen Bèrgs
In september aan de Universiteit van Tilburg.

't Bèrgs Lééspélènkske

Bèrgs in de klas
1 week

1 week
Bèrgs in de klas

Die kampagne wachten jullie niet! 't Bèrgs, het dialect van Bergem. Ze gaan op zoek naar het dialect in je omgeving en studiekring. Jezelf ook een beetje Bèrgs, dat project start! Jezelf voor je een paar vragen met de klas begeleiden. Na de gesprek, ga je verder met de opdrachten. Laten dus graag meer van je klasgenoten luisteren en proberen zelf! Je moet je gewoon schrijf op hoe jij over elke enige bierwurst (oest) Bèrgspraak doormaakt. Jouw antwoord moet de klas kunnen lezen en begrijpen!

van bepaalde dialectwoorden en het gebruik van lidwoorden, voornaamwoorden en telwoorden in 't Bèrgs.

Het pakket bestaat uit achtergrondinformatie en beeldmateriaal voor de leerkracht en acht opdrachtkarten voor de leerlingen. Elke week gaan de leerlingen met een opdrachtkaart aan de slag. De cursus wordt afgesloten met een quiz, waaruit zal blijken welke groep 8 zich *Kampioen Bèrgs* mag noemen.

Verbinding

Voor de afgelopen zomervakantie legden Dick en Riny het lespakket voor aan de leerkrachten van de groepen 8 van basisschool *De Fonkingen* in Bergem. Het idee werd meteen enthousiast ontvangen. Al was er toch ook een licht spoor van twijfel: de leerkrachten moesten bekennen 'zich niet tot nauwelijks 't Bèrgs machtig te zijn. Bij de ontwikkelde lesmethode vormt dat echter geen enkel probleem, gaven de Boeijens aan. Ommiddellijk begonnen de raderen bij de leerkrachten volop te draaien: 'We kunnen dit prachtig combineren met het bezoek van onze school aan het Bergse bejaardentehuis,' en 'Hartstikke leuk dat onze leerlingen via dit lespakket in gesprek gaan met hun buren, ooms en tantes'. En zo zong 't aannemewetse Bèrgs voor een nieuwe verbinding in het van oudsher hechte dorp, dat de afgelopen jaren in zeer rap tempo fors is uitgebreid met veel huizenbergse mensen.

Toelategels

In september is de aftrap. Dan kunnen de leerlingen en leerkrachten van de drie groepen 8 kennismaken met het lespakket en met de makers. Daarna gaan ze aan de slag. In december wordt het project afgerond met de quiz. Als blijvende herinnering wordt de speelplaats van *De Fonkeling* verricht met een aantal toegangsgetallen opgeschreven in 't Bèrgs, zoals *nie néste* (niet plagen).

Dick en Riny Boeijen hopen met dit experiment het Bergse dialect in de schijnwerpers te zetten, en overweegen met dit lespakket ook de andere basisschool in Bergem over de streep te trekken. Dick: 'Het zou prachtig zijn als vanaf nu ieder Bèrgs kind, voordat hij of zij naar de middelbare school gaat, via Bèrgs in de klas! kennismaat met ons prachtige dialect.'

Illustraties: Mathilde Artwork